

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри ветеринарної хірургії імені академіка І. О. Поваженка
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
кандидата ветеринарних наук, доцента **КУЛІДИ Марії Анатоліївни**
на дисертацію **ГОРКАВОЇ Ірини Миколаївни** на тему:
**«Вплив аутологічної плазми крові, збагаченої тромбоцитами,
на тканини колінного суглоба за остеоартрозу в кролів»,**
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»
галузі знань 21 «Ветеринарна медицина»

Актуальність обраної теми. Остеоартроз поширене захворювання суглобів, яке є причиною порушення рухової функції тварин. Захворювання реєструється по всьому світі, у тому числі і в Україні. Діагностика, профілактика і лікування цієї хвороби досить складні. Одним з головних питань у даному напрямі є дослідження методів відновлення ушкоджених тканин під час патологічного процесу в суглобі. Регенеративна медицина та клітинна терапія є новими напрямками досліджень сьогодення. Вивчення впливу плазми крові, збагаченої тромбоцитами, на тканини колінного суглобу розширить сучасні методи лікування. Виходячи з цього тема дисертації Ірини Горкавої є актуальною.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна та практичне значення. Дисертація Ірини Горкавої підготовлена на основі власних експериментальних досліджень, які проведено методично правильно, із використанням класичних і сучасних методів формування експериментального остеоартрозу, моніторингу його розвитку та лікування. Дисертація є складовою частиною науково-дослідних робіт кафедри ветеринарної хірургії імені академіка І. О. Поваженка Національного університету біоресурсів і природокористування України, а саме за темою: «Науково-експериментальне дослідження механізму дії компонентів донорської крові у ветеринарній медицині за патологій різного генезу» (номер державної реєстрації 0122U001642).

Здобувачка провела моделювання остеоартрозу в колінному суглобі кролів та дослідила гематологічні і цитоморфологічні показники синовіальної рідини; гістологічні і рентгенологічні зміни тканин ураженого колінного суглоба за даної патології. Вперше проведено порівняльний аналіз ефективності лікування кролів за остеоартрозу з використанням аутологічної плазми крові, збагаченої тромбоцитами, та класичної схеми лікування на основі дослідження динаміки змін гематологічних показників, цитоморфологічних показників синовіальної рідини, гістологічних та рентгенологічних змін тканин колінного суглоба у кролів. Вперше проведено апробацію використання аутологічної плазми крові, збагаченої тромбоцитами за остеоартрозу колінного суглоба у собак.

Достовірність наукових досліджень. Про достовірність одержаних авторкою результатів досліджень свідчать використані сучасні методи клінічних і лабораторних досліджень.

Повнота викладення матеріалів досліджень в опублікованих працях. Основні положення дисертації викладено у 11 публікаціях здобувачки, з яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, 5 тез наукових доповідей, 2 науково-методичні рекомендації.

Аналіз структури і змісту роботи. Оформлення дисертації оцінювалося відповідно до наказу Міністерства науки та освіти України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31 травня 2019 року).

Дисертація складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, опису матеріалів і методів дослідження, результатів досліджень, аналізу і узагальнення результатів досліджень, висновків, пропозицій виробництву, списку використаних джерел та додатків. Робота ілюстрована 99 рисунками, 10 діаграмами, 15 таблицями, викладена на 242 сторінках з використанням 347 джерел.

У дисертації Ірини Горкавої наведено результати досліджень впливу аутологічної плазми крові, збагаченої тромбоцитами, на тканини колінного суглоба за остеоартрозу в кролів.

Здобувачкою встановлено цитоморфологічні зміни синовії у тварин за остеоартрозу і, гістологічні та рентгенологічні зміни тканин ураженого колінного суглоба за даної патології. Внаслідок введення аутологічної плазми крові, збагаченої тромбоцитами, тваринам за остеоартрозу колінного суглоба, значно покращуються функціональні показники стану уражених колінних суглобів, показники біомаркерів запального процесу, а також відбувається нормалізація клітинного складу синовіальної рідини.

Показано високу ефективність застосування аутологічної плазми крові, збагаченої тромбоцитами, для стимуляції регенеративного процесу в тканинах колінного суглоба за остеоартрозу шляхом внутрішньосуглобового введення.

Встановлено, що результати проведеного дослідження дозволяють зрозуміти вплив тромбоцитарних факторів росту на тканини суглоба за остеоартрозу та розширити можливості попередження прогресування дегенеративно-дистрофічних змін тканин суглоба, знизити необхідність застосування хірургічних методів лікування та дозволить проведення лікування для тварин з протипоказаннями до інших методів.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які подано авторкою для публічного захисту. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі

відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування. Таким чином, у дисертаційному дослідженні відсутні порушення академічної доброчесності.

Питання для дискусійного обговорення:

1. В актуальності теми досліджень необхідно використовувати посилання на літературні джерела за останні 3–5 років і не використовувати джерела опубліковані понад 15 років тому.

2. У розділі Огляд літератури рекомендовано змінити розташування рисунку 1 та звернути увагу на правильність оформлення посилання на літературні джерела.

3. Яка кількість джерел допускається в одному посиланні?

4. Можливо, варто було збільшити обсяг висновку розділу Огляд літератури.

5. На с. 45 некоректно вказана аббревіатура нестероїдних протизапальних препаратів.

6. З якою метою Ви створили дві групи клінічно здорових тварин?

7. На с. 57 на рисунку Етапи власних досліджень варто було б вказати не лише кількість тварин, а й кількість сформованих груп.

8. У розділі 3 на с. 59 до рисунку 2.5 варто було б додати примітки, де варто зазначити, що саме Ви вказали стрілкою? Це стосується всіх рисунків даного розділу.

9. У розділі 3, підрозділах 3.3 та 3.4 варто було б виправити пунктуаційні помилки.

10. У розділі 3, підрозділ 3.6.7, варто було б додати таблиці з показниками змін гематологічних показників.

11. Рисунок 3.44 на с. 112, спочатку варто вказати назву рисунку, а вже потім примітку.

12. На с. 117 рис. 3.46 варто було б додати Примітки, де потрібно вказати, що саме Ви позначили цифрами 1 та 2. Також варто не відривати слово Таблиця 3.11 від самої таблиці. Будь ласка, зверніть увагу на оформлення рисунків (підпис власне рисунку та інформацію для примітки).

13. У розділі 4 варто було б додати більше посилань та більш детальніше описати результати.

14. На Вашу думку, які показники діагностичних досліджень дають більш чітку картину під час встановлення діагнозу «остеоартроз»?

Загальний висновок. Дисертація Горкавої Ірини Миколаївни на тему: «Вплив аутологічної плазми крові, збагаченої тромбоцитами, на тканини колінного суглоба за остеоартрозу в кролів» є завершеною науковою роботою, виконаною самостійно. Наукові положення, висновки і рекомендації характеризуються науковою новизною, теоретичним і практичним значенням, достатньо обґрунтовані. Зміст дисертації відповідає меті і поставленим завданням та повністю розкриває тему, за якою виконувалася робота.

За змістом і оформленням дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03 квітня 2019 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року), наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31 травня 2019 року) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року), а її авторка Горкава Ірина Миколаївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» галузі знань 21 «Ветеринарна медицина».

Рецензент доцент кафедри ветеринарної хірургії імені академіка І. О. Поваженка Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат ветеринарних наук, доцент Марія КУЛІДА